

Notat

Modtager(e) > Uddannelses- og Forskningsudvalget

Høringsnotat om forslag til lov om ændring af universitetsloven og lov om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse) m.v. (Forenklet model for udpeging af eksterne bestyrelsesmedlemmer m.v.)

1. Høringen

Uddannelses- og Forskningsministeriet har den 14. august 2024 udsendt ovennævnte udkast til lovforslag i høring blandt relevante institutioner og organisationer.

Høringen har også været offentliggjort på Høringsportalen.

Ved høringsfristens udløb den 11. september 2024, kl. 12, var der indkommet 19 høringssvar, hvoraf 13 indeholder indholdsmæssige bemærkninger til lovforslaget.

Nedenfor er en alfabetisk oversigt over høringssvarene.

Høringspart	Høringssvar modtaget	Bemærkninger	Ingen bemærkninger
Akademikerne			
Akkrediteringsrådet			
Ankestyrelsen	X		X
Arkitektskolen Aarhus			
Copenhagen Business School	X	X	
Danmarks Akkrediteringsinstitution			
Danmarks Medie- og Journalisthøjskole			
Danmarks Tekniske Universitet	X	X	
Dansk Industri			
Dansk Magisterforening	X	X	
Danske Erhvervsakademier			
Danske Professionshøjskoler			
Danske Regioner			
Danske Studerendes Fællesråd	X	X	
Danske Universiteter	X	X	
Datatilsynet			
Designskolen Kolding			
Det Kongelige Danske Kunstakademis Skoler for Arkitektur, Design og Konservering			
Det Unge Akademi	X	X	

23. oktober 2024

**Uddannelses- og
Forskningsministeriet**
Jura

Bredgade 40-42
1260 København K
Tel. 3392 9700

www.ufm.dk

CVR-nr. 1680 5408

Ref.-nr.
2024-4664

Djøf			
Erhvervsakademi Kolding			
Erhvervsakademi Midt-Vest			
Erhvervsakademi Zealand			
Erhvervsakademi Syd-Vest			
Erhvervsakademi Aarhus			
Erhvervsakademi Copenha- gen Business Academy			
Erhvervsakademi Dania	X		X
EVA-Danmarks Evaluerings- institut			
Fagligt Fælles Forbund – 3F			
Forskerbevægelsen	X	X	
Fredericia Maskinmester- skole			
HK/Stat			
Ingeniørforeningen IDA			
IT-Universitetet i København	X	X	
KL Kommunernes Landsfor- ening			
Københavns Erhvervsaka- demi KEA			
Københavns Maskinmester- skole			
Københavns Professionshøj- skole	X		X
Københavns Universitet	X	X	
Maritime Uddannelser	X		X
Marstal Navigationsskole			
MARTEC			
Professionshøjskolen Absa- lon			
Rektorkollegiet for de kunst- neriske og kulturelle uddan- nelser			
Rektorkollegiet for de mari- time uddannelser			
Rigsrevisionen	X		X
Roskilde Universitet	X	X	
Rådet for Erhvervsakademi- uddannelser og Professions- bacheloruddannelser			
SIMAC			
Skoleskibet Georg Stage			
Svendborg Søfartsskole			
Syddansk Universitet	X	X	
UCL Erhvervsakademi og Professionshøjskole			

University College Nordjylland			
University College Syddanmark			
VIA University College	X		X
Aalborg Universitet	X	X	
Århus Maskinmesterskole			
Aarhus Universitet	X	X	

2. Høringssvarene

Nedenfor gives et kort resumé af de væsentligste bemærkninger i de indkomne høringssvar om udkastet til lovforslag.

2.1. Generelle bemærkninger til lovforslaget

Universiteterne er helt overvejende positive over for forslaget om en forenklet model for udpegning af de eksterne medlemmer af universiteternes bestyrelser.

Enkelte universiteter og øvrige høringssvarter finder det problematisk, at der med forslaget alene er plads til ét internt bestyrelsesmedlem i udpegningsudvalget.

2.2. Forenklet model for udpegning af eksterne bestyrelsesmedlemmer

2.2.1. Forenkling af reglerne for udpegning af universiteternes eksterne bestyrelsesmedlemmer

Københavns Universitet (KU) bemærker, at det nuværende udpegningsorgan har været for langt væk fra bestyrelsen, og at de interne medlemmer af bestyrelsen ikke har haft en stemme ved genudpegninger. **KU** ser derfor meget positivt på forenklingen af model for udpegning af universiteternes eksterne bestyrelsesmedlemmer, som samtidig sikrer, at det er et uafhængigt udvalg. **KU** vurderer i forlængelse heraf, at den foreslåede sammensætning af udpegningsudvalget bibeholder det eksterne blik på de relevante kompetencer til universiteternes bestyrelser, samtidig med at universiteternes ansatte sikres indflydelse på rekrutteringen af bestyrelsesmedlemmer uden for universiteterne.

Aarhus Universitet (AU) hilser en forenkling af udpegningsmodellen velkommen og kan derfor overordnet tilslutte sig den foreslåede model for udpegning af de eksterne bestyrelsesmedlemmer.

AU finder det imidlertid vigtigt at bibeholde de ansattes og studerendes indflydelse på processen og foreslår derfor, at udpegningsudvalget kommer til at bestå af 8 medlemmer, hvori indgår 1 repræsentant for de ansatte, 1 repræsentant for de studerende og 1 eksternt medlem af bestyrelsen.

Roskilde Universitet (RUC), Syddansk Universitet (SDU), Copenhagen Business School (CBS) og IT-Universitetet i København (ITU) bakker op om forslaget til den forenkledte model for udpegning af eksterne bestyrelsesmedlemmer.

ITU finder det glædeligt, at der med forslaget om forenklet model er blevet lyttet til de tilbagemeldinger, dialoger og erfaringer, der har været i forbindelse med en evaluering af aftalen indgået i 2017.

SDU påskønner, at der lægges op til en forenklet proces, som i høj grad imødekommer bemærkningerne fra SDU's bestyrelse i forbindelse med evalueringen af udpegningsreglerne.

CBS bemærker, at den foreslåede model vil være lettere at kommunikere til eventuelle kandidater til universiteternes bestyrelser.

Aalborg Universitet (AAU) er overordnet positivt stemt overfor den foreslåede forenkledede model, men finder det problematisk, at der alene er plads til ét internt bestyrelsesmedlem i udvalget, hvilket vil mindske de studerendes og medarbejdernes indflydelse i udpegningsarbejdet.

DTU bemærker, at den nuværende udpegningsproces er kompleks, og bakker derfor op om en forenklet model. **DTU** finder det dog vigtigt at pointere, at det nye system betyder, at studerende og medarbejdere ikke længere repræsenteres i udpegningsystemet (medmindre de vælges som intern repræsentant fra bestyrelsen).

Danske Studerendes Fællesråd (DSF) finder den nuværende proces svær at navigere i og støtter forslaget om at simplificere udpegningsprocessen. **DSF** finder det dog problematisk, at modellen indebærer, at der kun vil sidde et internt medlem af bestyrelsen i udpegningsudvalget. Dermed vil udvalget ikke have den forskelligartede viden om universitetet, som ansatte og studerende har. **DSF** ønsker derfor, at både et studentervalgt og et medlem valgt blandt de ansatte bestyrelsesmedlemmer skal indgå i det nye udpegningsudvalg. Hvis det er et vægtigt hensyn at have et ulige antal medlemmer i udvalget, anbefaler **DSF**, at antallet af eksterne medlemmer øges fra 4 til 5.

Den akademiske fagforening DM (DM) anerkender, at studerende og ansatte fortsat vil være repræsenteret med samme stemme i bestyrelserne, men finder, at der med den foreslåede model er tale om en uhensigtsmæssig udvikling, som vil svække kvaliteten og legitimiteten i udpegningen af eksterne bestyrelsesmedlemmer, da modellen kraftigt forringer studerendes og ansattes indflydelse.

DM finder, at det nuværende system er med til at sikre, at bestyrelsen ikke bliver selvsupplerende, og at der er en armslængde mellem bestyrelsen og udpegningsorganer. **DM** mener på den baggrund, at hvis de nuværende indstillings- og udpegningsorganer skal slås sammen til ét udpegningsudvalg, bør de studerende og de ansatte på universiteterne som minimum være sikret to pladser i udpegningsudvalget for bl.a. at sikre en legitimitet i udpegningsorganet.

Det Unge Akademi bakker helt op om en forenkling af udpegningsystemet, men påpeger også, at en sådan forenkling vil kræve, at udpegningsudvalgets uafhængighed og legitimitet øges, og at der sker yderligere kvalitetssikring af de eksterne medlemmers kompetencer.

Forskerbevægelsen og **Det Unge Akademi** udtrykker stærk bekymring for, at den foreslåede forenkledte proces vil føre til en endnu større reduktion i diversiteten, repræsentationen og uafhængigheden i bestyrelserne og skubbe (endnu mere) i retning af selvsupplerende bestyrelser, hvor det organisatoriske kredsløb lukkes om sig selv og dermed mister terræn for kritisk og konstruktiv udvikling.

Forskerbevægelsen finder således, at lovforslaget går stik imod alle anbefalinger fra de senere år, herunder DFIR's evaluering af universitetsloven 2023.

Med henblik på at sikre den faglige tyngde blandt de eksterne bestyrelsesmedlemmer foreslår **Forskerbevægelsen** og **Det Unge Akademi**, at det skal fremgå af lovforslaget, at universiteternes akademiske råd samt hovedsamarbejdsudvalg får retten til at udpege flertallet af medlemmerne i de udpegningsudvalg, som indstiller medlemmer til bestyrelsen.

Det er således **Forskerbevægelsen** og **Det Unge Akademi**s opfattelse, at armslængdeprincippet og legitimiteten af nye bestyrelsesmedlemmer bedst sikres ved, at nuværende bestyrelsesmedlemmer hverken er direkte eller indirekte involveret i udpegningsudvalget af kommende bestyrelsesmedlemmer.

Ministeriet bemærker, at den foreslåede model for forenklingen af udpegningsudvalget af eksterne bestyrelsesmedlemmer bl.a. bygger på følgende præmisser: 1) At der skal være et ulige antal medlemmer i udpegningsudvalget, 2) at der skal være et flertal af eksterne medlemmer i udpegningsudvalget, og 3) at antallet af medlemmer i udpegningsudvalget skal begrænses. Det er ministeriets vurdering, at den foreslåede sammensætning af udpegningsudvalget samlet set imødekommer præmisserne og samtidig kan sikre, at grundpræmisser og ambitioner i den politiske aftale fra 2017 om Bedre rammer for ledelse på universiteterne fastholdes, herunder åbenhed og uafhængighed i indstillingen og udpegningsudvalget, samtidig med at ønsket om regelforenkling imødekommes.

Ministeriet noterer sig, at flere høringsparter udtrykker bekymring for, om den foreslåede forenkling, som vil indebære, at kun ét internt medlem af bestyrelsen vil kunne indgå i udpegningsudvalget, kan indebære risiko for en svækket kvalitet og legitimitet i udpegningsudvalget. Ministeriet vurderer dog, at der er fundet en balance i afvejningen af de forskellige hensyn og lægger herunder vægt på, at antallet af medlemmer ikke bliver for stort. Ministeriet bemærker samtidig, at den nye model vedrører udpegningsudvalget af de eksterne medlemmer af bestyrelsen, og at både studerende og ansatte på universitetet fortsat vil være repræsenteret i selve bestyrelsen.

DTU finder, at der bør være mulighed for, at bestyrelsesformanden kan træde ud af udpegningsudvalget, når udvalget både skal finde eksterne medlemmer og en ny bestyrelsesformand, så der ikke vil være to forskellige "set ups" i udpegningsudvalget på samme tid.

Ministeriet bemærker, at det indgår som en del af den foreslåede model, at bestyrelsesformanden som formand for udpegningsudvalget skal have indflydelse på den proces, som skal føre frem til udpegningsudvalget af eksterne bestyrelsesmedlemmer. I de tilfælde, hvor der både skal udpeges en bestyrelsesformand og en eller flere

eksterne medlemmer, fastholdes det således, at det alene er i.f.m. udpegning – eller genudpegning – af bestyrelsesformanden, at formanden ikke kan være en del af udpegningsudvalget.

2.2.2. Fleksibel udpegningsperiode for eksterne bestyrelsesmedlemmer

Danske Universiteter, AAU, CBS og DTU bakker op om forslaget med fleksible udpegningsperioder for eksterne bestyrelsesmedlemmer, som vil indebære, at der vil være mulighed for genudpegning i kortere perioder end 4 år.

Danske Universiteter, AAU, CBS og DTU bakker ligeledes op om forslaget om at fastholde en maksimal sammenlagt periode på 8 år som bestyrelsesmedlem.

Ministeriet noterer sig bemærkningerne og bemærker samtidig, at det i lovforslagets bemærkninger er præciseret, at den samlede udpegningsperiode på højst 8 år som eksternt bestyrelsesmedlem ved samme universitet ikke vil kunne fraviges. Det er således præciseret, at den samlede udpegningsperiode på 8 år ikke vil kunne udvides med flere perioder efter en karensperiode.

2.2.3. Bestyrelsens sammensætning af kvinder og mænd

DTU bemærker med henvisning til lovforslagets bemærkninger, at tilstræbelsen om et lige antal kvinder og mænd i den samlede bestyrelse alene bør omfatte de eksterne medlemmer af bestyrelsen, da de interne medlemmer vælges demokratisk på universitetet blandt ansatte og studerende. **DTU** bemærker desuden, at der bør være formel mulighed for at definere sig nonbinært.

Ministeriet bemærker, at det fremgår at lovforslagets bemærkninger, at ved udpegning af nye bestyrelsesmedlemmer skal udpegningsudvalget tilstræbe, at den samlede bestyrelse har en ligelig sammensætning af kvinder og mænd i overensstemmelse med principperne i ligestillingsloven. Dette betyder ikke, at udpegningsudvalget har indflydelse på valget af interne bestyrelsesmedlemmer. Det bemærkes i øvrigt, at der med henvisningen til en ligelig sammensætning af kvinder og mænd er tale om en henvisning til ligestillingsloven og terminologien i denne lov.

2.3. Bortfald af tilskud i forbindelse med merit for enkeltfag gennemført af talentfulde elever i ungdomsuddannelser

CBS bakker op om forslaget om bortfald af tilskud, da det vurderes at ville bidrage til en mere forudsigelig økonomi.

DTU er enig i, at de gældende regler om udbetaling af tilskud i forbindelse med merit ikke flugter med de almindelige principper om, at tilskud udbetales til den institution, der har gennemført og afholdt udgiften for den pågældende aktivitet. **DTU** vil gerne give talentfulde unge mulighed for at tage enkeltfag på DTU, men mener også, at der bør være et økonomisk incitament, og at indskrivning af talentfulde gymnasieelever derfor bør udløse tilskud til den institution, der afholder aktiviteten.

Ministeriet bemærker, at der med forslaget er tale om en administrativ forenkling. Det bemærkes, at institutionerne fortsat frit kan disponere over egne midler i forhold til at kunne udbyde undervisning til elever fra ungdomsuddannelser (dvs. uden tilskud og uden deltagerbetaling). Ligesom det fortsat vil være frivilligt for den enkelte institution, hvorvidt institutionen – som led i sine strategiske overvejelser om prioriteringen af talentindsatsen – vil gøre brug af muligheden for at tilbyde tidlig studiestart til elever fra ungdomsuddannelserne.

2.4. Præcisering af adgang til forsikring af Erasmus Mundus-studerende

Danske Universiteter hilser forslaget om præcisering af mulighed for forsikring af Erasmus Mundus-studerende velkommen.

KU værdsætter den præcisering, der gør det muligt for universiteterne at overtage forsikringsansvaret for udenlandske studerende, der læser på Erasmus Mundus-uddannelserne, og at indsættelse af stk. 2 i § 22 a imødekommer et eksisterende behov ved implementering af uddannelserne.

Ministeriet noterer sig bemærkningerne og bemærker samtidig, at der i lovforslaget er foretaget en lovteknisk justering. Der er således indsat en ny § 22 b, hvori det fremgår, at "universitetet kan tegne forsikring for studerende, der som led i EU-studieprogrammer om Erasmus Mundus, jf. § 3 a, stk. 2, gennemfører dele af en uddannelse ved et universitet i Danmark".

2.5. Øvrige bemærkninger

DTU vurderer, at udpegningsudvalget vil blive mere permanent, og at det kan afholde udefrakommende fra at påtage en ikke-lønnet opgave. DTU anbefaler derfor mulighed for at give honorar.

Ministeriet bemærker, at lovforslagets primære formål er at etablere en ny og forenklet model for indstilling og udpegning af eksterne bestyrelsesmedlemmer, og det primære hensyn bag lovforslaget er således at imødekomme ønsket om regelforenkling. Det har ikke været et hensyn, at der med lovforslaget skal sikres økonomiske incitamentter til medlemmer af udpegningsudvalget, og lovforslaget tilsigter ikke at adressere dette spørgsmål.

Forskerbevægelsen og **Det Unge Akademi** finder det problematisk, at de gældende regler ikke indeholder en tilstrækkelig sikring af, at nye bestyrelseskandidater har indsigt i og kompetencer inden for universitetsområdet, da det alene er bestyrelsen "tilsammen", som skal have disse kompetencer. **Forskerbevægelsen** og **Det Unge Akademi** foreslår derfor følgende formulering: "Bestyrelsens medlemmer skal hver især have erfaring og indsigt i forskning, forskningsbaseret uddannelse, videnformidling, videnudveksling og universitetets opgaveområder".

Ministeriet bemærker, at forslaget falder uden for rammerne af det, der lægges op til at regulere med dette lovforslag. Lovforslaget har således ikke til formål at ændre i de bestemmelser, som vedrører bestyrelsens sammensætning og kompetencer.

Forskerbevægelsen mener, at der, på baggrund af den omfattende undersøgelse og evaluering af universitetsloven foretaget af DFIR i 2023, er behov for en større demokratisk og gennemtænkt revision af universitetsloven, som vil muliggøre en bedre demokratisk udvikling. **Forskerbevægelsen** finder, at der er basis for at konkludere, at den nuværende universitetslov fører til en begrænsning af det mulige idépotentiale samt indsnævrer rummet for kritiske og kreative forskningsspørgsmål.

Forskerbevægelsen har på den baggrund 5 videregående anbefalinger (anbefalingerne er uddybet i høringssvaret):

1. International evaluering af universitetsloven fra 2003.
2. Styrkelse af universiteternes selvstyre.
3. Repræsentation af forskere i bestyrelserne.
4. Frihed fra ekstern indblanding.
5. Øget sikkerhed i ansættelsen for forskere.

Ministeriet har noteret sig Forskerbevægelsens anbefalinger, men bemærker, at anbefalingerne falder uden for rammerne af det, der lægges op til at regulere med dette lovforslag.

3. Lovforslaget i forhold til lovudkastet

I forhold til det lovforslag, der har været sendt i offentlig høring, er der foretaget følgende indholdsmæssige ændringer:

- Det foreslåede § 12, stk. 7, er justeret, så det fremgår, at bestyrelsesformanden heller ikke kan være en del af udpegningsudvalget ved genudpegningsperiode af bestyrelsesformanden.
- Der er foretaget en lovteknisk justering vedrørende muligheden for at tegne forsikring for Erasmus Mundus-studerende, sådan at dette præciseres i en ny § 22 b i stedet for i § 22 a, stk. 2.
- Det foreslås af administrative hensyn, at lovforslagets § 2, nr. 1, om bortfald af tilskud i forbindelse med merit for enkeltfag gennemført af talentfulde elever i ungdomsuddannelser, træder i kraft den 1. januar 2026.
- Det præciseres i bemærkningerne, at:
 - Den samlede udpegningsperiode på højst 8 år ved samme universitet ikke vil kunne fraviges ved genudpegningsperiode af eksterne bestyrelsesmedlemmer.
 - Universitetet vil kunne fastsætte i vedtægten, at personer, som har været medlem af udpegningsudvalget i en sammenhængende periode på 8 år, kan blive udpeget på ny efter en karensperiode.

Der er endvidere foretaget ændringer og præciseringer af sproglig, redaktionel og lovteknisk karakter.